

**ETTER
WILLIAM**

Av Marit Tusvik

1993

DNS

1994

OG INTET ER NYTT UNDER KJOLEN....

*Marit Tusvik i samtale med
Sverre Chr. Wilhelmsen*

Marit Tusvik er for det bergenske publikum uadskillelig forbundet med "Mugg" - historien om to "ville" enker på pakketur til det daværende Sovjet. Denne varme komedien la beslag på tidenes publikumsrekord på Lille Scene og skaffet dramatikeren den ettertraktede Ibsenprisen. Denne gangen handler det om menn: om tre menn som møtes for å spille bridge, om deres avdøde, men høyst tilstedeværende

Foto: Oddmund Lumde

Marit Tusvik

fjerdemann William og hans vaskemaskin, en hjerter-dame og en liten joker.

- *Men spiller de brigde? Og er disse mennene så gamle, Marit?*

- Jeg vil heller si at det er tre menn som tilfeldigvis er gamle. Og ikke spiller de bridge, heller!

- *Hva mener du med det?*

- At ingen ting er slik vi tror. At disse mennene er like mye meg- og deg - som de to kvinnene i stykket er det.

- *Du skriver om deg selv, altså?*

- Ja, jeg gjør det. Alle mennesker - og alle historier - har mer enn én side. Når vi har opplevd noe sammen med noen, kaller vi det et felles minne. Men vi opplever forskjellig! Ett menneske fornemmet noe som gikk et annet hus forbi, og det kan være like opprivende som deilig å erkjenne det. At minner vi tror er våre, kanskje ikke er det, likevel. Fordi alle lyver. Ingen forteller sannheten. Hvis en slik finnes.

- *Finnes det en sannhet om stykkets tilblivelse?*

- Idéen hadde jeg allerede før jeg høsten 1990 ble kontaktet av det nystartede Intimteatret i Oslo og spurt om jeg kunne tenke meg å skrive en énakter for dem. Da de ringte igjen høsten '91, sendte jeg dem omsider et lite førsteutkast, som jeg kalte "Angstklubben".

- *En tragisk tittel?*

- Ja, men jeg ble heldigvis bedt om å skrive videre. Arbeidet skjót fart etter at jeg sist vinter

fikk en henvendelse fra Den Nationale Scene. Dramaturgen Ulla Backlunds kontakter i Russland ønsket deltakelse av en norsk dramatiker med et ennå uferdig stykke til sitt årlige dramatikerverksted et stykke utenfor Moskva - og det visste Tom Remlov at jeg hadde. Han ba meg derfor skrive ut en ny versjon, som så ble oversatt, og snart satt jeg på toget med egen samovar-dame, tolk og instruktør på vei til Sjelekovo, til feriestedet som er bygget rundt dramatikerens Ostrovskijs landsted fra 1860-årene.

- *Et idéelt sted for "Angstklubben"?*

- En underlig opplevelse langt ute på den russiske landsbygda - med fine, alvorlig arbeidende kunstnere, men uten mulighet til å gå amok på alle de restaurantene som ikke fantes!

Men de russiske skuespillerne! Å bli kjent med dem, synge med dem, gå turer på de utallige stiene i lyse netter langs Volgas bredd med armene rundt hverandre, slå mygg og vitser i lysthusene og møte Damen med Hunden bak hver busk!

- *Og i tillegg ble det forestilling?*

- Ja, i løpet av to uker satte tolk og instruktør opp stykket med våre fem russiske skuespillere, som ble vist parallelt med et amerikansk stykke fra Eugene O'Neill-senteret og fire nyskrevne russiske.

- *Hva gjorde den lille russiske oppsetningen med stykket?*

- Det vet jeg sant å si ikke, bortsett fra at det nå også skal trykkes på russisk. Oppholdet der rystet meg, på godt og vondt, og kanskje gjorde dét meg modigere - for jeg skrev i alle fall stykket om tre ganger da jeg kom hjem.

- *Så modig at du også sendte det til Den Nationale Scene?*

- Det var naturlig. I og med Russland, i og med "Mugg".

- *Og Tom Remlov ville også rydde plass på plakaten til dette stykket?*

- Det hadde han faktisk lovet at han ville, før eller siden, uansett. Han sa han hadde skuespillere som kledde rollene så godt at han ikke kunne la det være - og dét må jeg jo si meg enig i. Og svært takknemlig for.

EILIF, LOTHAR OG ROLF - EVA OG INGER MARIE

På scenen i kveldens forestilling står fire av landets betydeligste scenekunstnere, tre fra Bergen og en fra Østlandet. De ville stått sentralt i et hvilket som helst teaterensemble landet over, men av ulike grunner, noen av dem utvilsomt private, har de valgt å tilbringe størsteparten av sitt teaterliv på Den Nationale Scene. Slik har de alle vært med på å legge grunnlaget for dette teatrets kunstneriske renommé.

Men stort mer forskjellige skuespillere skal man da også lete lenge etter.

Eilif Armand er den av dem som har tilbrakt lengst tid på andre scener. Han drog fra DNS til Rogaland Teater i 1956, og forflyttet seg

Foto: Trygve Schönfelder

Lothar Lindtner, Eilif Armand og Rolf Berntzen.

Foto: Trygve Schönfelder

Eva Bergh

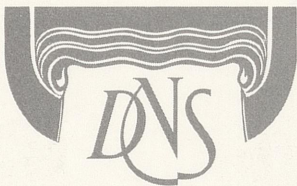
Foto: Trygve Schönfelder

*Inger Marie
Andersen*

derfra til Nationaltheatret i 1958, før han i 1975 vendte tilbake til sin hjemby og sitt eget teater. Han regnes som en av landets aller fremste opplesere, ikke minst av lyrikk, men også på scenen har han gitt liv til uforglemmelige skikkelser, over hele det dramatiske spekteret.

Bortsett fra noen kortere perioder i "utlendighet", hovedsaklig i Oslo og Trondheim, har *Rolf Berntzen* og *Lothar Lindtner* gjennom hele sitt skuespillerliv vært blant Den Nationale Scenes ledende mannlige skuespillere, begge med et mangesidig scenisk talent, som de også har gitt til beste som instruktører. Rolf Berntzen har kanskje gjort sine største roller i det klassiske faget, fra komedier til tragedier, fra Holberg til Ibsen; mens Lothar Lindtner har ytt sitt ypperste innen amerikansk samtidsdramatikk (Miller og O'Neill), i tillegg til sin ubetalelige kjuagutt-

Forts. s. 12

ETTER WILLIAM

av Marit Tusvik

REGI:

FRODE RASMUSSEN

SCENOGRAFI:

ÅSE HEGRENES

SCENOGRAFIASSISTENT:

CHRISTINA SKALEGAARD

INSPISIENT:

BASTIAAN VAN DER PAS

LYSDESIGN:

ÅGE RASMUSSEN OG HELGE ESKILDSEN

MASKER:

GUNNVEIG DANIELSEN

REKVISITØR:

CATHRINE HOPSTOCK

SUFFLØR:

TORUNN BOMANN-LARSEN

FORESTILLINGEN VARER CA. 1T 30 MIN. INGEN PAUSE
FOTOGRAFERING OG LYDBÅNDOPPTAK UNDER
FORESTILLINGEN ER IKKE TILLATT.

ETTER V

av Mari

DE SOM

TORVALD NORDRUM, egen
optikerforretning, enkemann:

GUTTORM KRISTOFFERSEN, kirurg
med seniorstipend, gift med Rita:

OLAV ERICSSON, pensjonert
universitetslektor og enkemann:

MARYLARSEN:

CHARLOTTE:

EN VASKEMASKIN

PREMIERE PÅ DNS, LILLE SCEN E

WILLIAM

t Tusvik

ER MED:

Eilif Armand

Rolf Berntzen

Lothar Lindtner

Inger Marie Andersen/Eva Bergh

Marianne Nielsen/Ingvild Holm

FRIDAY 17. SEPTEMBER 1993

sjarm i det komiske rollefag. - Den Nationale Scene i etterkrigstiden er utenkelig uten dem begge.

Eva Bergh og Inger Marie Andersen alternerer i rollen som Mary. Begge hører til blant Den Nationale Scenes fremste skuespillerkrefter.

Eva Bergh var i 1950- og 60-årene Bergens ubestridte "musikaldronning", med en lang rekke krevende musikalske roller på sitt repertoar. Parallelt utviklet hun seg til en skuespiller med et meget bredt register, fra komedienne til seriøse rolleinnstuderinger, men alltid med en personlig varme i utførelsen.

Inger Marie Andersen er vel kanskje den eneste norske skuespillerinne som har oppnådd en nesten hollywoodsk status som "filmstjerne", basert på de store filmsuksessene fra 1950- og 60-tallet. Og hun er det endelige beviset på at det finnes et liv også etter THE END. Sin betydeligste utvikling som skuespiller oppnådde hun på scenen. På DNS har hun vært en sentral, kvinnelig kraft fra 1960-tallet og fram til i dag, hovedsakelig innen det moderne rollefag, men i likhet med de andre med et frodig vingespenn i sitt talent, fra det overdådig komiske til det mest gripende intime.

Ingen roller nevnt - ingen roller glemt.

I dag er de tre mennene pensjonister, men det er typisk for den status de har som skuespillere

- og den betydningen det å stå på scenen har for dem alle - at de ennå ikke har lagt rolleheftet ned. Tvert imot. Lothar Lindtner har stått på scenen omtrent kontinuerlig siden han "gikk av". Eilif Armand og Rolf Berntzen har kanskje ikke stått så hyppig på rollelisten, men i aktivitet har de vært, som opplesere, som showmann og inspirator (Berntzen), som bokmann og litteraturkritiker (Armand). Eva Bergh og Inger Marie Andersen står stadig på teatrets lønningslister og fyller sine roller og oppgaver i alle deler av teatrets repertoar.

Skuespillere er en slags emigranter i tilværelsen. De er farende folk, enten de reiser fra scene til scene eller de velger å bli værende ved ett teater, reisende fra rolle til rolle i stedet.

Et skuespillerensemble er en sårbar organisme. Den er avhengig av å få nytt blod utenfra, av bevegelse og inspirasjon, men den må heller ikke miste sin egentlige kjerne, det som representerer kontinuiteten, det varige og det genuine. I vekselspillet mellom disse kreftene er det et teaters identitet bygges opp. Og det er i lyset av dette spillet betydningen for et hvert teater av å ha skuespillere av Eilif, Lothar, Rolf, Eva og Inger Maries kvalitet og kapasitet må sees.

Derfor er det da også en like stor glede for oss alle å møte dem, igjen og igjen, der de i egentligste forstand hører hjemme. På scenen.

GUNNAR STAALESEN

Foto: Helge Hansen

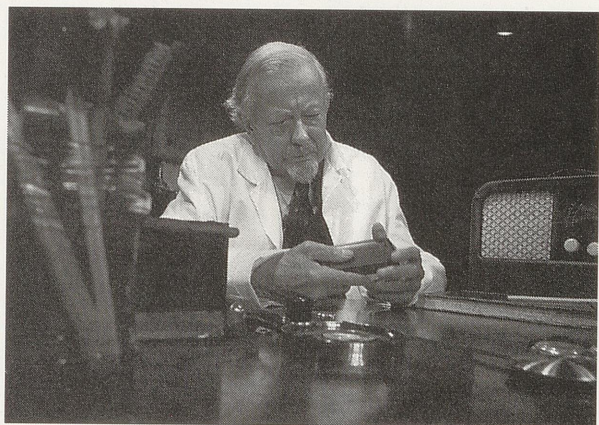
*Marianne
Nielsen*

Foto: Trygve Schönfelder

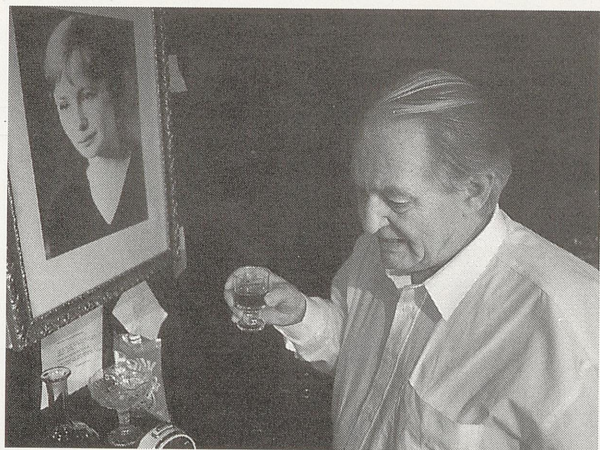
Ingvild Holm

Blant de friskeste skudd på den norske skuespillerstammen finner vi de to som skal alternerer i rollen som Charlotte. Som en av de fremste unge i Den Nationale Scenes ensemble har *Marianne Nielsen* i løpet av de fem siste sesongene her løst en serie roller med stor spennvidde. *Ingvild Holm* kommer utenfra - fra det livskraftige bergenske frigruppemiljøet. Hun er medlem av teatergruppen Baktruppen og er også tildelt hovedrollen i Unni Straumes nye film "Draumspel", som spilles inn på Vestlandet denne høsten.

OM KJÆRLIGHET

Det er ingen grunn til å gjøre dette vanskeligere enn det er: det er kjærlighet det handler om i Marit Tusviks univers.

I debutkomedien "Mugg" møtte vi to kvinner ved inngangen til et inderlig vennskap. Denne gangen møter vi tre menn uløselig knyttet til hverandre gjennom en livslang gjensidig hengivenhet.

Uten hverandre vil disse mennenes liv utvilsomt få dårlig mening. Men samtidig viser det seg at kjærligheten også har drevet vennene til meningsløsheter mot hverandre. Der kjærligheten skulle hatt de beste kår, fikk den isteden lov å bli borte mellom hendene på dem. Så sitter de tilbake med sin angst for livet - som nå er gått fra dem.

Det er en enkel beretning om det som alltid har gitt oss mennesker mest besvær.

Som komedie lyder imidlertid dette neppe særlig løfterikt. Men historien er diktet med slik kjærlighet at vi fort må smile gjenkjennende noen og enhver. Det er jo komisk hvor elendig vi menneskene steller oss, hvor nærsynte, naive og tafatte vi kan være. Det er befriende å få se det hos andre, så befriende at vi må le. Og latteren er god, fordi egentlig ler vi jo *med* dem. Som dikteren kan vi ikke annet enn bry oss om disse menneskene.

Denne evnen til hengivenhet gjør også Marit Tusvik særs omtykt i teatret. Hun skriver for oss. Fordi hun evner å leve *med* sine figurer, blir de levende. Og da blir det mulig for oss - scenens kunstnere - å levendegjøre dem for et publikum. Ja, hennes roller gjør skuespillere grådige - de vil *ha* dem. Figurene er tegnet med et så kjærlig blikk at det faktisk fort kan kjennes som de er skrevet for den enkelte skuespiller personlig. Dét vet riktignok jeg at de ikke er. Men det er unektelig moro for en teatersjef en sjelden gang å føle at en rolletildeling mottas som en kjærlighetserklæring.

Heller ikke i kravet til den gode dramatiker er det derfor grunn til å gjøre saken vanskeligere enn den er: det dreier seg om å skape skikkelser med en slik innlevelse at vi andre ikke bare *kan*, men *må* leve oss inn i deres skjebner.

Så enkelt, men akk så besværlig.

Akkurat som kjærligheten.

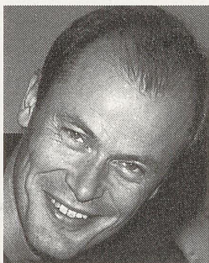

Foto: Oddmund Lande

Tom Remlov

Den Nationale Scenes samarbeidspartnere:

HOTEL NORGE
BERGEN

DEN NATIONALE SCENE

Programhefte nr. 10/93 for
Den Nationale Scene

Ansvarlig utgiver: Tom Remlov

Redaktør: Sverre Chr. Wilhelmsen

I redaksjonen: Bjørn Haugland

Forestillingsfoto: Helge Hansen

Redaksjonens adresse: Postboks 78, 5001 Bergen.

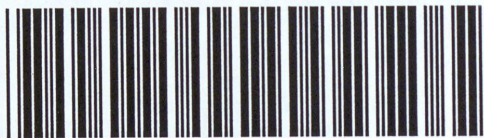
Telefon 55 90 17 80/Telefaks 55 23 16 17

Grafisk utforming: Marketing Team AS

Sats: Laser Sats • Trykk: Havel AS

Depotbiblioteket

94sd 05 113

Pris
10,-